

Streszczenie

Niniejsza rozprawa doktorska ukierunkowana jest na kompleksowe ujęcie problematyki systemu ochrony osób bliskich spadkodawcy oraz analizę obowiązujących przepisów polskiego prawa spadkowego, dotyczących systemu zachowku. Celem pracy jest ustalenie na ile zachówek stanowi uzasadnione ograniczenie zasady swobody testowania spadkodawcy, nadto poczynienie rozważań w zakresie przyszłości przepisów regulujących system ochrony osób bliskich spadkodawcy. Ze względu na to, że zachówek wywołuje niebagatelny wpływ na kształtowanie się całego systemu prawa spadkowego, a co istotniejsze na kształtowanie się relacji rodzinnych oraz majątkowych, w pracy podjęta zostaje próba odpowiedzi na pytanie, czy zmiany zachodzące w ostatnich dziesięcioleciach, obejmujące formy prowadzenia życia rodzinnego, w tym strukturę i funkcję rodziny, stanowią uzasadnienie dla nowelizacji przepisów dotyczących zachowku. Rozważania czynione w pracy, co do zasady, mają charakter dogmatyczny. Jedynie wyjątkowo, sięgnięto po elementy historyczno-prawnej i prawno-porównawczej oraz pomocniczo zastosowano sondaż diagnostyczny. Zebrana w dysertacji literatura, liczne komentarze do ustaw, a także przywołane orzecznictwo sądowe, pozwolą na nakreślenie różnorodnej interpretacji przepisów prawnych oraz umożliwią ocenę trafności, słuszności i zasadności obowiązujących regulacji polskiego prawa spadkowego dotyczących systemu ochrony osób bliskich spadkodawcy. Dysertację wieńczy szereg postulatów *de lege ferenda* w zakresie zmian, jakim powinna zostać poddana instytucja zachowku, tak aby spełniała swoje funkcje w sposób najbardziej optymalny. Praca uwzględnia stan prawny na dzień 10 stycznia 2023 roku.

Joliana Zochewicz

Summary

This doctoral dissertation is focused on a comprehensive approach to the issue of the system of persons close to the testator protection and the analysis of applicable provisions in the Polish inheritance law regarding the legitim system. The aim of the work is to determine to what extent the legitim is a justified restriction on the principle of freedom to test the testator and to consider the future of regulations governing the system of protection of the testator's relatives. Due to the fact that the legitim has a significant impact on the formation of entire system of inheritance law, and more importantly on the formation of family and property relations, the paper attempts to answer the question whether the changes taking place in recent decades, including the forms of family life, including structural and functional aspects of family, justify the amendment of the provisions on legitim. Considerations made in the work, as a rule, are dogmatic. Only exceptionally, historical-legal and legal-comparative elements were used and a diagnostic survey was used as an aid. The literature collected in the dissertation, numerous comments to the acts, as well as the jurisprudence cited, shall allow outline various interpretations of legal provisions and also enable the assessment of accuracy, correctness and legitimacy of the applicable regulations in Polish inheritance law regarding the system of protection close to the testator persons. The dissertation is crowned with a number of de lege ferenda postulates regarding changes that the legitim institution should undergo, to fulfill its functions in the most optimum way. The work takes into account the legal status as of January 10, 2023.

Jadwiga Górecka